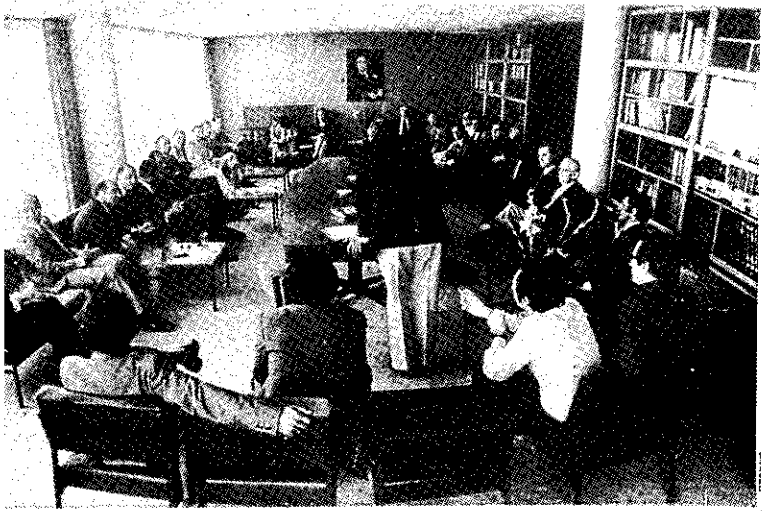

CİLT 1, SAYI 6, AĞUSTOS 1973

**Türk
sanayicileri
ve
iş adamları
derneği**

görüş

GÖRÜŞ AĞUSTOS 1973

Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği Bültenidir.

Sahibi ve Sorumlu Nesriyat Müdürü:

Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Feyyaz Berker

Yazı İşleri Müdürü: Cem Duna

Basıldığı Yer: Nurtan Matbaası - İstanbul

Adres: Cumhuriyet Cad. Dörtler Ap. 18/2. Elmadağ - İstanbul.

Telefon : 46 24 12

Dernekten Haberler Gelişmeler

Derneęimizin, Türk Sanayiini Basın Mensuplarına Tanıtma Gezilerinden dördüncüsünün ilgili çevrelerde yankıları devam ederken, Milliyet Gazetesi yetkilileri Türk Basın Sanayiini, sanayicilere tanıtmaq üzere bir davet yaptı. Böylelikle Dernek yelerimizden HULKİ ALİSBAH (Koç Holding A. ř.), OęUZ DAęDELEN (Yeni Kontrplak), şENEL ARAL (Bemis), REFİK BEZMEN (Mensucat Santral), ADNAN BİRGİ (Birgi San.), BAHRİ ERSÖZ (Rabak), MUZAFFER GAZİOğLU (Elyaflı imento), DOęAN GÖNÜL (Otosan), NİHAT GöKYİğİT (Tekfen), BURHAN GNERGN (elik San.), CAN KIRAÇ (Koç Holding A.ř.), İNAN KIRAÇ (Tofaş), ASIM KOCABİYİK (Borusan), ALİ NEYZİ (Tam Hayat), ALTAN SAęANAK (Kavel), ERTUğRUL SOYSAL (San. Odası), SELMAN YAřAR (Yařar Holding) ve Yönetim Kurulu Başkanı FEYYAZ BERKER'in de iştirakiyle önce Milliyet Tesislerini gezdiler, daha sonra Sayın ERCÜMENT KARACAN, ABDİ İPEKÇİ, NURETTİN DEMİRKOL,

HASAN PULUR, ORHAN PEKSAYAR, CÜNEYT KORYÜREK, BURHAN FELEK, ALİ GEVGİLİLİ, İSMAIL CEM'in davet sahipleri olarak hazır bulunduğu bir toplantı yapıldı. Milliyet tesis ve işletmesi hakkında bilgi verildikten sonra genel olarak Basın Sanayii ve Mensuplarının sorunları belirtildi. Sayın ERCÜMENT KARACAN, NURETTİN DEMİRKOL ve ABDİ İPEKÇİ'nin verdikleri izahattan sonra BURHAN FELEK'in Gazeteciler Cemiyeti Başkanı olarak akıcı üslûbuyla yaptığı konuşma Basın Mensubunun güvenilir kaynak, süratli bilgi alma ve aktarma görevi yanında resmi ve özel müesseselerin, kişilerin sorumluluğunu bir defa daha ortaya koymasını nedeniye çok ilginçti.

Milliyet gazetesi sahip ve yetkilileri ile görevlilerinin titizlikle uyguladıkları program, Sanayici/Basın dialogunun sıhhatli gelişmesine büyük katkıda bulundu.

Dernek Yönetim Kurulu 26 Haziran'da Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. Yönetim Kurulu ile müştereken bir tanışma toplantısı düzenledi. Üyelerin hemen hepsinin katıldığı ve Dernek faaliyetleri ile ilgili bilgilerin verildiği toplantıda, yurt ekonomisi ile ilgili çeşitli sorunlar da ele alındı ve Bankacılarımızla İş Adamlarının aralarındaki dialog daha da güç kazandı. Hatırlanacağı üzere bundan önce de İstanbul Sanayi Odası ile bir tanışma toplantısı düzenlenmişti. Böylelikle Dernek Yönetim Kurulu Hür Teşebbüs Kuruluşları ile temaslarına bir yenisini daha eklemiş oldu.

Bu arada, 6 Temmuz günü Dernek Merkezinde

ilginç bir toplantı yapıldı. «BİLİŞİM TEKNOLOJİSİ» konusunda Hacettepe Üniversitesinden AYDIN KÖKSAL, Boğaziçi Üniversitesinden ALPER ORHON, Koç Burroughs'dan FARUK SARÇ, IBM'den ERSİN SÜMER, Remivac'dan GÖNÜL TAYLAN, CENGİZ KARPAK ve Dernek ilgililerinin katıldığı bu toplantıda, Türkiye'de Bilgisayar Kullanımı ve Gelişme sorunları konusunda değişik açılardan görüşler belirlendi. İlgili çekici yönlerinden birisi de toplumların bilişim teknolojileri seviyesi açısından dört grupta sınıflandırılmaları idi. Bunlar :

- ★ **İlkel Düzey** — Bilgisayar Pazarlamacılarının bilgi toplayarak hizmet sağladığı düzey,
- ★ **Temel Düzey** — Gerek kamu gerek özel kesim organlarının bilgi toplam kuruluşları aracılığı ile hizmet sağlanan düzey,
- ★ **İşletim Düzeyi** — Belirli bir milli politika tesbit edilerek bu kapsam çerçevesindeki amaçlara müştereken yönelme düzeyi,
- ★ **İleri Düzey** — Bilişim toplumu

Bugün kıvançla gözlenen durum, ülkemizin «Temel Düzey»den «İşletim Düzeyi» ne geçebilmek için çaba göstermekte oluşudur.

İşçi-İşveren İlişkileri...

Ekonomik ve Sosyal Etüdler Konferans Heyetince düzenlenen Türkiyede İşçi-İşveren İlişkileri konulu seminer 9-12 Temmuz tarihlerinde İstanbul'da Büyük Tarabya Otelı Konferans Salonunda yapılmıştır.

Kalabalık bir iştirakçi topluluğunca ilgi ile izlenen seminer, Çalışma Bakanı Ali Naili Erdem'in seminer çalışmalarının başarılı olmasını dileyen konuşmasıyla çalışmalarına başlamış Uluslararası Çalışma Teşkilâtı (ILO) uzmanlarından Alan Gladstone «Yabancı Ülkelerle Toplu Sözleşme Uygulaması» konulu tebliğinde dış ülkelerdeki Toplu Sözleşmelerden örnekler vermiş ve Toplu Sözleşmelerde uluslararası normlara ulaşıldığını belirtmiştir.

İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Öğretim Üyelerinden Prof. Dr. Metin Kutal ise, «Türkiye'de Toplu İş Sözleşmesi Düzeninde Ücret Politikası» konulu bildirisinde «Türkiye'de Toplu Sözleşme ile kazanılan ücret artışlarının gerçek anlamda işçi gelirlerini artırmadığını, işçi ücretlerinde son 2 yılda %7.2 oranında reel bir azalmanın olduğunu» ileri sürmüştür.

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyelerinden Prof. Dr. Kemal Oğuzman ile İstanbul İktisadî ve Ticarî İlimler Akademisi Öğretim üyelerinden Prof. Dr. Nuri Çelik, Toplu Sözleşme ve Sendika mevzuatının hukukî yönünü inceleyen birer konuşma yaptılar.

İş ve İşçi Bulma Kurumu Genel Müdürü İsmail Hakkı Aydınoglu «Türkiye’de Toplu İş Sözleşmesi Düzeninde Gelir ve İstihdam Politikası» konulu bildirisinde Türkiye’de düzenli bir istihdam politikası olmadığını son yıllarda işsizlik oranının gittikçe arttığını ileri sürmüştür.

Ankara İktisadî ve Ticarî İlimler Akademisi Öğretim görevlisi Şinasi Çelikkol İşçinin yönetime iştiraki konusunda geniş incelemeye dayanan bir bildiri sunmuş ve «Türkiye’de halen Toplu Sözleşmelerde belli seviyelerde yönetime iştirak gittikçe yaygınlaşmaktadır. Sendikalar kuvvetlendikçe ve ekonomik sıkıntılar devam ettikçe iştirak mahiyette de olsa bu kabil işbirliğinde gelişmeler beklemek mümkündür, konu her halükârda dış uygulamalar da gözönünde bulundurularak iyice incelenmelidir» demiştir. Aynı konuyu yorumlayan Türk-İş Araştırma Merkezi Müdürü Gül Neş’e Erel «Yönetime iştirak kaçınılmaz bir çaredir. Türkiye bu konuda geç bile kalmıştır» fikrini ileri sürerken, Türkiye Cam Sanayii İşverenleri Sendikası Genel Sekreteri Aydın Akbıyık, önce yönetime iştiraktan ne beklendiğinin belirtilmesinin tespit edilmesi gerektiğini ileri sürmüştür.

İşçinin eğitimi konusunda birer konuşma yapan Türk-İş Eğitim Uzmanı Şanar Taysi ile; Men-

sucat Santral T.A.Ş. Personel Müdürü Güneş Cansever «İşçi Eğitimine daha çok önem verilmesi gerektiği, bu konuda sendikalara, devlete ve işverenlere birçok sorumluluklar düştüğü» görüşünde birleşmişlerdir. Seminerin son günü Ekonomik ve Sosyal Etüdler Konferans Heyetinden Kemal Kurdaş'ın Başkanlığında Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç, İstanbul Sanayi Odası Başkanı Ertuğrul Soysal, Türkiye Kimya İşverenleri Sendikası Başkanı Refik Baydur'un katılımıyla «Türkiye'de İşçi-İşveren İlişkileri (Dün Bugün Yarın)» konusunun ele alındığı bir panel yapılmıştır.

Panelistler Türkiye'de İşçi İşveren İlişkileri'nin tarihsel gelişiminin birer değerlendirmesini yapmışlar ve konuyla ilgili düşünce ve dileklerini dile getirmişlerdir. Her üç konuşmacı da:

- «Türkiye'de Toplu Pazarlık Düzeni ilk zamanlardaki kuşku ve şüphelerin aksine başarılı bir uygulama geçirmiş ve sistem ekonomik hayatımızda önemli bir yer almıştır.»
- «Toplu Pazarlık sisteminin en iyi bir şekilde işleyebilmesi işçi ve İşveren teşekküllerinin iyi ve güçlü bir biçimde organize olmasına ve ekonomik hayatta ağırlıklarını olumlu yönde (özellikle Ortak Pazara geçiş şartlarını gözönünde bulundurarak) katkıda bulunmalarına bağlıdır»; görüşlerinde birleşmişlerdir.
- Toplu Pazarlık Sisteminin zamanla işkolu seviyesinde gelişeceği görüşünde de birleşmişlerdir.

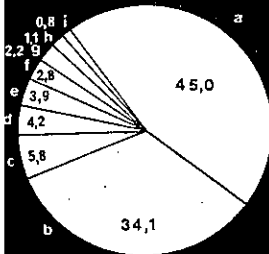
Kârlılık

First National City Bank tarafından Amerika'da yapılan, 2414'ü imalâtçı olmak üzere 5103 şirketi kapsayan bir çalışmaya göre, artan siparişler, üretim ve satışlar nedeniyle, 1971 ile 1972 arasında, imalâtçı şirketlerde % 19, diğerlerinde % 14'lük kâr artışı olmuştur. Buna rağmen, satışın yüzdesi olarak ifade edildiğinde, kârlılık 1960'lardaki seviyenin altında kalmıştır. Özellikle 1969 - 1970 durgunluğunda, satış marjı olarak kârlılık, II. Dünya Savaşı sonrası seviyelerinin altına düşmüştür.

Bu dönemde en çok kârlılık imalâtçı grupta, özellikle dayanıklı tüketim malları sektörlerinde, hizmet grubunda da hava taşımacılığında gözlenmiştir.

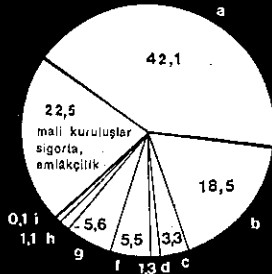
1971

Satışlar ▲

a) BİREYLER
b) KURUMSAL
c) KURUMSAL
d) KURUMSAL
e) KURUMSAL
f) BİREYLER
g) BİREYLER
h) KURUMSAL
i) KURUMSAL

Kârlar ★

a) BİREYLER
b) KURUMSAL
c) KURUMSAL
d) KURUMSAL
e) KURUMSAL
f) BİREYLER
g) BİREYLER
h) KURUMSAL
i) KURUMSAL

Not: Bu grafik, Türkiye'de 1971 yılında faaliyet gösteren işletmelerin satış ve kar dağılımını göstermektedir.

1972-1971

20 15 10 5 0

1972-1971

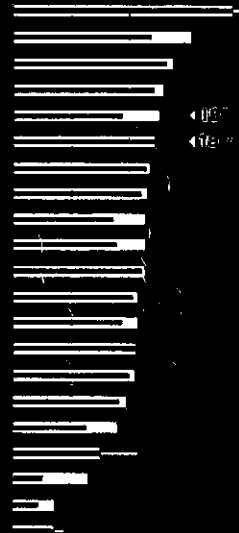
0 5 10 15 20

1972

1971

Taşıma
Lokanta ve Oteller
Posta Siparişleri
Diğer İş Hizmetleri
Emlâk
Zincirleme Mağazalar
Emlâk Sigortası
Büyük Mağazalar
İnşaat
Eğlence
Elektrik ve Gaz
Toplam Ticaret
Çeşitli Taşıma
Metal Madencilik
Satış Finansmanı
Telefon, Telgraf
Diğer Maden ve Taşçılık
Zincirleme Gıda Mağazaları
Hava Taşımanlığı
1. Sınıf Demiryolu
Yatırım Fonları

Sektörel Enflasyon (2)

Geçen sayımızda yayınlanan «Sektörel Enflasyon» adlı yayın oldukça ilgi ve tepki gördü. Özellikle bunun nedeni tablolarda yansıyan sonuçların elde edilişinde kullanılan yöntemler hakkında bilgi verilmeyişi olmuştur. Şöyle ki, Tablo 1'de verilmiş deflatörler, sektör düzeyinde cari ve sabit hasıla serilerinin birbirine bölünmesiyle elde edilmiş endekslerdir. Tablo 2'de verilen artış yüzdeleri ise, bu deflatörlerin yıllık artışlarından bulunmuştur. En önemlisi, sektörlerin enflasyona % katkıları bir yılda, herhangi bir sektörde bir önceki yıla nazaran cari hasıla serisinin farkından aynı şekilde sabit hasıla serisinin bir önceki yıla nazaran farkının çıkarılması ile bulunan değer, GSMH için benzer şekilde hesaplanmış değerine göre yüzdesi bulunarak hesaplanmıştır.

Aslında gerek ülkemizde ve gerek dünyanın en ileri toplumlarında istatistik veriler, kaynak kapsam ve amaçları bakımından farklılık gösterebilmekte ve kullanım biçimleri bakımından değişik sonuçlar elde edilebilmektedir.

Son yıllarda ülkemizde her konuda daha sağlam veriler elde etme olanaklarının artmakta olduğu memnuniyetle gözlenmektedir. Ümidimiz gelişen sağlam verileri bütün çevrelerin bilimsel bir biçimde değerlendirmesi ve yorumlamasıdır.

ŞİRKET PLANLAMASI VE EKONOMİK TAHMİNLER

AET'ye geçiş döneminde gerek uzun dönem, gerekse kısa dönem plânlaması, özellikle gelişmiş AET ülkelerinde plânlama ve tahminlere önem veren şirketler karşısında, şirket yöneticisinin vazgeçilmez bir parçası haline gelmektedir.

Şirket plancılarının en önemli yardımcıları ekonometrik modellerdir. Şirketin teknolojisine, üretimine, organizasyonuna ve uygulamasına bağlı olarak, plancının iktisadi çevreyi görüşü, bir dizi ortak değişken dışında, diğerlerinden farklılaşmaktadır. Kullanılan bu değişkenlerin birlikte etki gösterdikleri bir sistem olarak düşünülebilen ekonometrik modeller, niteliklerine göre «tahmin» ve «simulasyon» modelleri şeklinde ikiye ayrılabilirdiği gibi, «kısa dönem» ve «uzun dönem» modelleri olarak farklılaşır. Kısa dönem modelleri «tahmin» için, yani kısa dönemde neler olacağını saptamak için kullanırken, uzun dönemli modelleri, verilen varsayımların geçerliliğine bağlı olarak uzun dönemde neler olabileceğini belirlemek için kullanılır. Genellikle olasılığa dayanmaları nedeniyle «stokastik» modeller olarak adlandırılan ekonometrik modeller bir dizi geri-besleme (feedback) mekanizmasına içerirler. Çoğunlukla ikilemler (dilemma) olarak ortaya çıkan bu mekanizmalar karmaşık görünmelerine rağmen, çözümlemenin daha geçerli olmasını sağlarlar. Örneğin, kârı saptayabilmek için girdi miktarı ve fiyatları ile çıktı miktarı ve fiyatlarını bilmek zorundayız. Ancak, girdilerin miktarları ve fiyatları, çıktı miktar ve fiyatlarına bağlı olduğu gibi, her birinin fiyatları ve miktarları birbirine bağlıdır.

Bu örnekten görüldüğü gibi, kullanılan değişkenleri «denetlenen» ve «denetlenemeyen» değişkenler olarak ikiye ayırabiliriz. Şirket politikasının tayininde, yönetim tarafından verilen denetlenen değişkenler yardımı ile diğer değişkenlerin değerleri de modelin çözümü ile ortaya çıkar.

Birkaç değişkenden oluşan basit satış ya da talep tahmini modellerinin yanı sıra yüzlerce değişkeni içeren şirket fon akımı modelleri de simulasyon uygulamalarına örnek olarak verilebilir.

Teknik nitelikleri bir yana, son yirmi yılda büyük gelişmeler gösteren ekonometrik modeller, modern yönetimin ve şirket planlamacılarının önemli bir dayanağı olmuştur.

Dernekten İsteyiniz

Derneğimiz Kütüphanesine

- The Conference Board tarafından yayınlanmış yönetim bilişim sistemleri (management information systems) konusunda 200 şirketin geçmiş tecrübelerine de dayanan «Information Systems for Sales and Marketing Management»,
- Yine aynı kuruluş tarafından yayınlanmış olan 1963 - 1972 yılları arasındaki istihdamda ayrımcılığın değişmesi konusunu inceleyen «Nondiscrimination in Employment: Changing Perspectives 1963 - 1972»,
- İTÜ ve NATO tarafından müştereken düzenlenmiş olan «Ekolojik karar verme sorunlarında matematiksel analizler» konulu konferansta verilen bildirileri kapsayan «Mathematical Analysis of Decision Problems in Ecology», adlı kitap,
- Türk Bilişim Derneğince yayınlanan «Türkiye Bilişim Derneği Haberleri» adlı derginin 2, 3, 4 ve 5. sayıları gelmiştir.

AĞUSTOS 1973

Çarşamba	1	
Perşembe	2	
Cuma	3	
C. ertesi	4	
P. ertesi	6	
Salı	7	
Çarşamba	8	
Perşembe	9	
Cuma	10	
C. ertesi	11	
P. ertesi	13	
Salı	14	
Çarşamba	15	
Perşembe	16	
Cuma	17	
C. ertesi	18	
P. ertesi	20	
Salı	21	
Çarşamba	22	
Perşembe	23	
Cuma	24	
C. ertesi	25	
P. ertesi	27	
Salı	28	
Çarşamba	29	
Perşembe	30	
Cuma	31	